

Υπόθεση T-30/89

Hilti AG

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

« Ανταγωνισμός — Καρφιά προοριζόμενα να χρησιμοποιηθούν σε πιστόλια
καρφώματος — Σχετική αγορά — Δεσπόζουσα θέση — Κατάχρηση —
Ευθύνη του κατασκευαστή — Πρόστιμο »

Απόφαση του Πρωτοδικείου (δεύτερο τμήμα) της 12ης Δεκεμβρίου 1991 1441

Περίληψη της αποφάσεως

- 1. Ανταγωνισμός — Διοικητική διαδικασία — Κοινοποίηση των αιτιάσεων — Υποχρέωση απαντήσεως — Έλλειψη
(Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρα 11 και 19· κανονισμός 99/63 της Επιτροπής, άρθρα 2 § 4, και 3 § 1)*
- 2. Ανταγωνισμός — Δεσπόζουσα θέση — Σχετική αγορά — Καθορισμός — Κριτήριο για τη μικρή δυνατότητα εναλλαξιμότητας
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 86)*
- 3. Ανταγωνισμός — Δεσπόζουσα θέση — Έννοια — Κριτήρια εκτιμήσεως — Σημαντικά μερίδια αγοράς
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 86)*
- 4. Ανταγωνισμός — Δεσπόζουσα θέση — Κατάχρηση — Έσκεμμένη καθυστέρηση χορηγήσεως σε ανταγωνιστή άδειας εκμεταλλεύσεως ευρεσιτεχνίας
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 86)*
- 5. Ανταγωνισμός — Δεσπόζουσα θέση — Κατάχρηση — Σύνδεσμος προϊόντων — Άσκηση πιέσεων σε ανεξάρτητους διανομείς — Άρνηση εκπληρώσεως των υποχρεώσεων των απορροουσών από την εγγύηση σε περίπτωση χρησιμοποίησεως με τις τεθείσες σε εμπορία συσκευές αναλωτών προϊόντων άλλων κατασκευαστών
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 86)*

6. *Ανταγωνισμός — Δεσπόζουσα θέση — Κατάχρηση — Επιχείρηση δημιουργούσα εμπόδια στη δραστηριότητα των ανταγωνιστών της στην αγορά των προϊόντων που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν με τη βοήθεια συσκευής δικής της κατασκευής — Δυνατότητα δικαιολόγησης στηριζόμενη στον επικίνδυνο χαρακτήρα ή στην κατώτερη ποιότητα των προϊόντων των ανταγωνιστών — Έλλειψη*
(*Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 86*)

7. *Ανταγωνισμός — Πρόστιμα — Ύψος — Καθορισμός — Κύκλος εργασιών που λαμβάνεται υπόψη*
(*Κανονισμός 17 του Συμβουλίου, άρθρο 15 § 2*)

1. Ούτε το άρθρο 19 του κανονισμού 17 ούτε το άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 99/63, ακόμη και σε συνδυασμό με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του τελευταίου αυτού κανονισμού, μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι υποχρεώνουν την οικεία επιχείρηση, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που προβλέπει το κοινοτικό δικαιο περί ανταγωνισμού, να απαντήσει στην κοινοποίηση των αιτιάσεων που της απηύθυνε η Επιτροπή. Πράγματι, ουδείς από τους κανονισμούς αυτούς και ουδεμία γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου δεν υποχρεώνει τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις σε άλλη ενέργεια πέραν της παροχής προς την Επιτροπή διευκρινίσεων των πραγματικών περιστατικών, υπό τη μορφή πληροφοριών ή εγγράφων, τις οποίες τους ζήτησε η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Μια τέτοια υποχρέωση, τουλάχιστον ελλείψει νόμιμης βάσης, είναι, επιπλέον, δυσχερές συμβιβάσιμη προς τη θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου σχετικά με τον σεβασμό των δικαιωμάτων υπερασπίσεως εφόσον θα καταστούσε δυσχερές σε μια επιχείρηση η οποία, για οποιονδήποτε λόγο, δεν απάντησε σε κοινοποίηση αιτιάσεων, να ασκήσει προσφυγή ενώπιον του κοινοτικού δικαστή.

2. Για να καθοριστεί η σχετική αγορά προκειμένου να εφαρμοστεί το άρθρο 86 της Συνθήκης, πρέπει να εκτιμηθούν τα χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων, δυνάμει των οποίων τα προϊόντα αυτά είναι ιδια-

ζόντως ικανά να ικανοποιήσουν πάγιες ανάγκες και μπορούν να εναλλαχθούν μόνο σε περιορισμένο βαθμό με άλλα προϊόντα.

3. Η δεσπόζουσα θέση κατά την έννοια του άρθρου 86 της Συνθήκης αφορά κατάσταση οικονομικής ισχύος επιχείρησης που της παρέχει την εξουσία να εμποδίζει τη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού στην αγορά, παρέχοντάς της τη δυνατότητα ανεξάρτητης, σε σημαντικό βαθμό, συμπεριφοράς έναντι των ανταγωνιστών της, των πελατών της και, τέλος, των καταναλωτών. Η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης μπορεί να προκύψει από πολλούς παράγοντες οι οποίοι, λαμβανόμενοι μεμονωμένα, δεν θα ήταν κατ' ανάγκη καθοριστικοί. Μεταξύ των παραγόντων αυτών έχει ιδιαίτερη σημασία η ύπαρξη μεριδίων αγοράς μεγάλου μεγέθους και πρέπει να θεωρηθεί ότι εξαιρετικώς μεγάλα μερίδια αγοράς αποτελούν από μόνα τους, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, απόδειξη υπάρξεως δεσπόζουσας θέσης. Τούτο ισχύει προκειμένου περί μεριδίου αγοράς ανερχομένου σε ποσοστό 70 έως 80 %.

4. Συνιστά κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης επιχείρησης το γεγονός ότι επιχείρηση παρατείνει άσκοπα τη διαδικασία χορηγήσεως σε ανταγωνιστή αδειάς εκμεταλλεύ-

σεως ευρεσιτεχνίας την οποία κατέχει, εκφράζοντας απαιτήσεις καταφανώς υπερβολικές όσον αφορά το ύψος των δικαιωμάτων την καταβολή των οποίων μπορεί να αξιώσει.

5. Συνιστά κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης επιχειρήσεως η άρνησή της να προμηθεύει μεμονωμένως ορισμένα προϊόντα, η άσκηση πιέσεων στους ανεξαρτήτους διανομείς προκειμένου να ευθυγραμμιστούν με τις δικές της πρακτικές που εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις και η μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων της που απορρέουν από την εγγύηση που χορηγείται για τις συσκευές που έχει θέσει σε εμπορία, όταν αυτές χρησιμοποιούνται με αναλωτά προϊόντα άλλων κατασκευαστών.
6. Εφόσον μπορεί, στην περίπτωση που το απαιτεί η προστασία των δικαιωμάτων της, να εφαρμόσει τις διαδικασίες που προ-

βλέπουν οι διάφορες εθνικές νομοθεσίες στον τομέα της ευθύνης του κατασκευαστή ή της ψευδούς διαφημίσεως, επιχείρηση κατέχουσα δεσπόζουσα θέση δεν μπορεί να αντλήσει επιχείρημα από τον δήθεν επικίνδυνο χαρακτήρα ή τη δήθεν κατώτερη ποιότητα των προϊόντων των ανταγωνιστών της που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν με τη βοήθεια συσκευής που κατασκευάζει και θέτει σε εμπορία για να δικαιολογήσει καταχρηστικές πρακτικές που συνίστανται στην προσπάθεια αποκλεισμού των προϊόντων αυτών από την αγορά προκειμένου να προστατεύσει την εμπορική της θέση.

7. Ο κύκλος εργασιών στον οποίο αναφέρεται το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17, το οποίο θεσπίζει τα κριτήρια προσδιορισμού του ύψους των διοικητικών προστίμων που μπορούν να επιβληθούν στις επιχειρήσεις που παρέβησαν τους κανόνες περί ανταγωνισμού, είναι ο συνολικός κύκλος εργασιών της επιχείρησεως.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 12ης Δεκεμβρίου 1991 *

Στην υπόθεση T-30/89,

Hilti AG, με έδρα το Schaan, Λιχτενστάιν, εκπροσωπούμενη από τον Oliver Axster, δικηγόρο Düsseldorf, και τον John Pheasant, solicitor, του δικηγορικού γραφείου Lovell White Durrant, Βρυξέλλες, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Loesch, 8 rue Zithe,

προσφεύγουσα,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.